

Årsberetning

2016

Melhus er en mangfoldig kommune
der det skal være mulig å være modig

MELHUS
kommune

Innholdsfortegnelse:

1.	LIKVIDITETSUTVIKLING	4
2.	LANGSIKTIG KAPITALFORVALTNING	5
2.1.	MELHUS KOMMUNES LANGSIKTIGE KAPITALFORVALTNING – OPPSUMMERING AV 2016.....	5
2.2.	MOMENTER IFM ÅRSOPPGJØR 2016	6
2.3.	LANGSIKTIG STRATEGI – FINANSREGLEMENT	7
2.4.	PORTEFØLJEUTVIKLING 2016 OG SIDEN OPPSTART	8
2.5.	INNSPILL TIL FREMDRIFT FOR 2017.....	10
3.	UTVIKLING I LÅNEGJELD	11
4.	UTVIKLING I NETTO DRIFTSRESULTAT	12
5.	AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-DRIFT	13
6.	AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-INVESTERING.....	23
7.	LIKESTILLING OG DISKRIMINERING	24
8.	ETISK STANDARD	32
9.	INTERNKONTROLL.....	32

INNLEDNING

I årsberetningen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske stilling og resultatet av virksomheten, som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold av vesentlig betydning for kommunen. Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Melhus kommune hadde i 2016 et netto driftsresultat på 31,1 mill. kroner. Selve regnskapsresultatet ble på 21,8 mill. kroner. Anbefalt minimumsnivå på netto driftsresultatet målt i pst av driftsinntektene er på 1,75 pst. Melhus kommunes netto driftsresultat for 2016 ligger på 2,55 pst.

I 2016 har følgende hovedpunkter bidratt til ett bedre regnskapsresultat enn budsjettet:

1. Økt skatteinngangen på landsbasis og i Melhus i forhold til budsjett, 12,5 mill. kroner
2. Økt Skjønnstilskudd ressurskrevende tjenester og minoritetsspråkelige elever, 4,2 mill. kroner
3. Økt tilskudd ressurskrevende brukere, 2,6 mill. kroner
4. Rentenivået på løpende lån ble noe lavere enn forutsatt, 2,1 mill. kroner
5. Renteinntektene på kommunens konsernkonti og midler avsatt til langsiktig forvaltning ble noe høyere enn forutsatt, 3,1 mill. kroner
6. Reduserte bokførte pensjonsutgifter i KLP og SPK, 2,3 mill. kroner.

Kommunestyret vedtok i 2016 at alle virksomheter som gikk med overskudd i 2016 skulle få anledning til å sette av dette ved regnskapsårets slutt. Totalt er det satt av 5,8 mill. kroner i regnskapet for 2016 til virksomheter som har et regnskapsoverskudd. En nærmere oversikt over driftsresultatene i virksomhetene fremgår av kapittel 5.

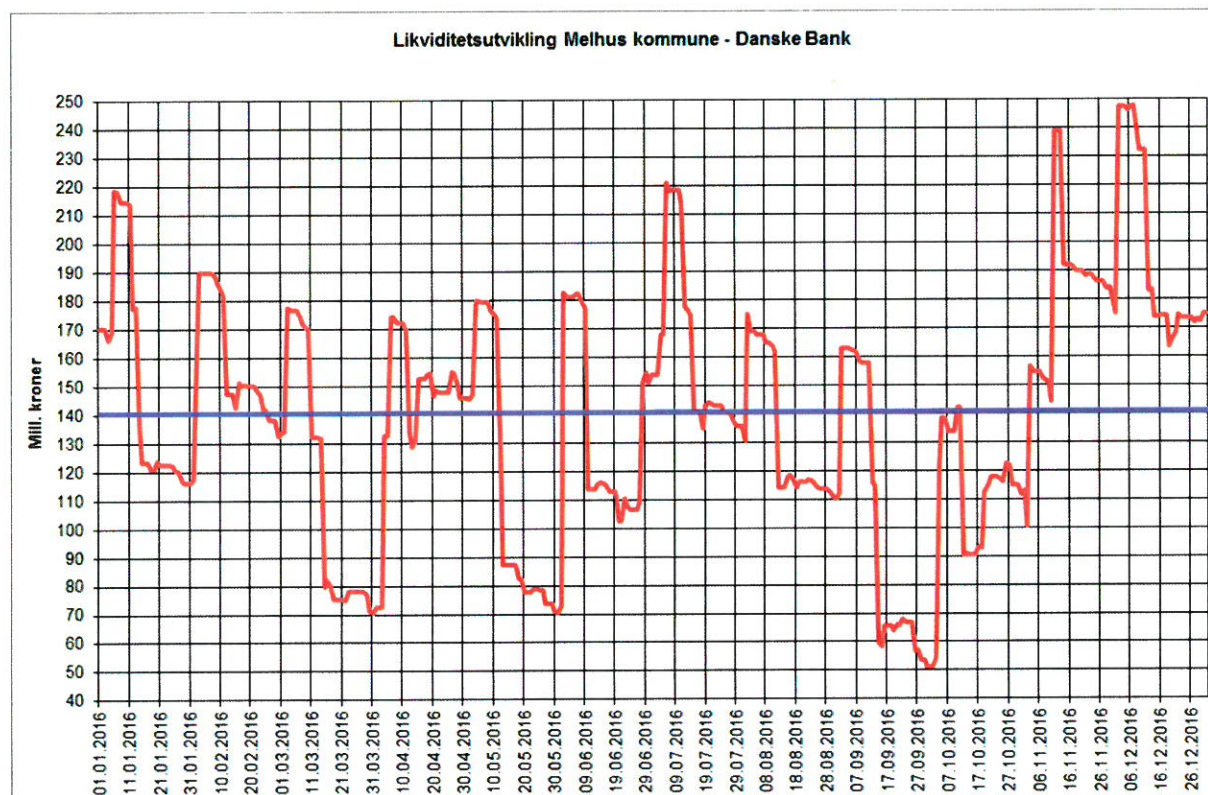
Rådmannen har allerede startet arbeidet med å skape balanse mellom tildelte budsjetttrammer og faktisk forbruk på områdene som hadde ett merforbruk i forhold til budsjett i 2016.

Kåtrine Lerøeggen
Rådmann

1. LIKVIDITETSUTVIKLING

Figuren under illustrerer likviditetsutviklingen i Melhus kommune i perioden 1. januar 2016 til 31.12.2016 mot Danske Bank.

Figur 1:

For å gi et bilde av den totale likviditetssituasjonen må en ta utgangspunkt i følgende tabell som sier noe om den statiske likviditeten pr. 31.12.16.

Tall i mill. kroner

Danske bank pr. 31.12.16	175,0
Melhusbanken – Diverse	2,8
Danske Bank – Brukes mot videreutlån, jf. startlån	60,4
Plassering Nordea sertifikatlån	0,2
Sum	238,4
Korrigert for disposisjonsfond	-125,3
Korrigert for bundne driftsfond	-41,6
Korrigert for ubundne kapitalfond, eks. midler til langs.forv.	-22,1
Korrigert for bunde kapitalfond	-10,0
Korrigert for ubrukte lånemidler	-152,0
Netto statisk likviditet pr. 31.12.16	-112,6

Av figuren over går det frem at Melhus kommune har god likviditet. Gjennomsnittlig innestående i Danske bank over året 2016 lå på 141 mill. kroner. Dersom en trekker ut kommunens fondsmidler samt ubrukte lånemidler ser en at den statiske likviditeten pr. 31.12.16 er negativ og utgjør -112,6 mill. kroner. Noe av bakgrunnen for denne negative statiske likviditeten skyldes at kommunen i perioden 2002-2016 har opparbeidet seg et netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift på premieavvik på hele 60 mill. kroner. I praksis betyr dette at kommunen i denne perioden har regnskapsført 60

mill. kroner mindre i pensjonsutgifter til KLP og SPK enn det som er betalt. Dette er en økning på 1 mill. kroner fra 2015. Regnskapspraksisen kommunen benytter er i tråd med gjeldende regelverk, men den påvirker likviditeten. Dette er det viktig å være klar over når en betrakter den statiske likviditeten ved årsskifte.

2. LANGSIKTIG KAPITALFORVALTNING

2.1. Melhus kommunes langsiktige kapitalforvaltning – oppsummering av 2016

Oslo Børs endte 2016 med en avkastning på solide 12,1 %. Etter en lang nedtur, hvor den var innom 20-tallet, steg oljeprisen til slutt over 50 % i løpet av 2016 til rundt 57 dollar per fat. Grunnet sin størrelse var Statoil den enkeltaksjen som trakk børsen mest i positiv retning. Fisk og finans med Marine Harvest og DNB var også viktige bidragsytere. I løpet av høstens rapporteringssesong brøt det globale aksjemarkedet en rekke på fem kvartaler med negativ vekst i inntjeningen. Globale aksjer, målt ved verdensindeksen MSCI World, fikk en avkastning på 9 % i 2016 dersom man ser bort fra endringer i valuta. Men siden norske kroner styrket seg mot både dollar, euro og det britiske pundet ble avkastningen for en norsk investor 5,2 %. Indeksen for fremvoksende markeder fikk en avkastning på 8,8 % målt i norske kroner.

Rentemarkedet fortjener like stor oppmerksomhet som aksjemarkedet når 2016 skal oppsummeres. Til tross for lave renter ved inngangen til året, viste trygge obligasjoner seg å gi en god diversifisering og positiv avkastning i den turbulente perioden ved starten av året. Frem til og med Brexit var avkastningen over 7 % i globale statsobligasjoner. Etter sommeren, da den største usikkerheten hadde dempet seg, begynte rentene å stige og obligasjoner å falle i verdi. Sammen med mindre frykt var det allerede da tiltagende tegn til inflasjon og bedre vekstutsikter. Dette ble forsterket etter Trump sin seier i presidentvalget hvor spesielt inflasjonsforventningene fikk seg et videre løft med bakgrunn i skisserte infrastrukturinvesteringer, skattekutt og nye handelsbarrierer. I tillegg fikk man ytterligere én renteheving fra den amerikanske sentralbanken. Renteøkninger, spesielt i USA, trakk også med seg andre rentemarkeder, herunder Norge. Globale statsobligasjoner valutasikret til norske kroner endte derfor året med en avkastning på 3,7 %. Norske statsobligasjoner fikk en avkastning på 0,4 %. Globale kredittobligasjoner fikk et godt år hvor sikre obligasjoner leverte 6,1 %.

Den økonomiske situasjonen i Norge er i bedring etter en utfordrende periode. Riktignok er det regionale forskjeller. Økt oljepris har skapt gryende optimisme i relaterte næringer, men restruktureringer og konkurser er også aktuelle tema. Det er forventet at den økonomiske veksten i Norge vil ta seg opp i 2017 i tråd med den globale veksten.

Avkastningen på kommunens langsiktige portefølje ble for året 5,1 % (NOK 7,9 mill). Porteføljens markedsverdi er ved årsskiftet ca NOK 162,6 mill.

Avkastningen siste ca 14 år er ca 162 %. Kommunens investeringsstrategi er utformet med bakgrunn i kommunens målsetninger og risikobærende evne, og har en langsiktig forventet avkastning som på indeksnivå er 2,4 % - poeng høyere enn en bankrente over tid.

Reell oppnådd meravkastning i forhold til bankrenten er siden oppstart 6,1 % - poeng pr år.

Tabellen nedenfor viser utvikling i porteføljeværdi siden oppstart. Opptjent avkastning utgjør ca NOK 100 mill i perioden. Av tabellen fremgår reell avkastning for porteføljen og kommunens investeringsstrategi for hvert kalenderår, sammenholdt med et anslag på bankrenten for året.

	Grunnkapital UB	Avkastning	Uttak av avkastning	Porteføljeværdi UB	Faktisk avkastning	Avkastning ihht strategi	Bank avkastning	MRK
2003	67 000 000	3 245 196		70 245 196	4.85 %	2.63 %	1.3 %	Oppstart august
2004		8 493 114	-	78 739 779	12.07 %	5.51 %	1.7 %	
2005	(4 000 000)	10 388 392	(22 128)	85 116 831	16.53 %	7.69 %	2.2 %	Ut 25 022 128 ultimo mai Inn 21 000 000 medio des
2006								
2007		11 182 310		96 299 141	13.14 %	4.86 %	2.8 %	
2008		5 088 886		101 388 027	5.28 %	3.58 %	4.8 %	
2009		(13 653 739)		87 734 288	-13.37 %	-1.12 %	5.9 %	
2010		17 144 670		104 878 958	19.54 %	7.08 %	2.2 %	
2011		10 342 984	-	115 221 941	9.86 %	8.89 %	2.5 %	
2012		(5 315 496)		109 906 445	-4.61 %	2.25 %	2.7 %	
2013		10 315 348		120 221 794	9.39 %	5.72 %	2.2 %	
2014		15 822 288		136 044 086	13.16 %	9.35 %	1.8 %	
2015		13 110 558		149 154 644	9.64 %	9.23 %	1.7 %	
2016		5 543 049		154 697 692	3.72 %	4.18 %	1.0 %	
		7 896 341		162 594 033	5.10 %	4.48 %	1.0 %	
	63 000 000	99 603 901	(22 128)	162 594 033				

2.2. Momenter ifm årsoppgjør 2016

Kommunen har en firedelt målsetting knyttet til plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva adskilt fra kommunens midler beregnet for driftsformål:

1. Opprettholde realverdi av langsiktige finansielle aktiva (forventet 2,5 % pr år)
2. Kunne budsjettere med årlig uttak tilsvarende 3,5 % av langsiktige finansielle aktiva
3. Opprettholde et tilstrekkelig bufferfond for å ta høyde for svingninger i finansmarkedene
4. Søke å oppnå avkastning på langsiktige finansielle aktiva som i gjennomsnitt er 2,4 % - poeng høyere enn et risikofritt alternativ til akseptabel risiko

Bidrag fra samlet finansforvaltning skal i minst mulig grad være utslagsgivende for kommunens tjenesteproduksjon for øvrig. Kommunen skal forvalte sine finansielle midler på en best mulig måte gjennom at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til midlenes investeringshorisont og ønsket risikoprofil, samt mulighetene for å oppnå en tilfredsstillende avkastning og lavest mulig finansieringskostnad. Dette forutsetter realistiske budsjettanslag gjennom ordinær budsjettprosess.

Inflasjonsjustering av grunnkapitalen og bufferfond

Ved beregning av konkret beløp for inflasjonsjustering av kommunens grunnkapital, må det tas hensyn til hvor lenge midlene har vært plassert sammenholdt med faktisk prisstigning pr måned oppgitt fra Statistisk Sentralbyrå. Inflasjonen i 2016 var 3,6 % og er eksempelvis 30,6 % siden oppstart i 2003.

Nødvendig beløp for å inflasjonsjustere innskutt kapital på NOK 63 mill siden oppstart er NOK 18 855 221.

Kommunens målsetting er at bufferfondet skal utgjøre 15 % av kapitalen. Dette utgjør NOK 24,4 mill pr 31.12.2016.

2.3. Langsiktig strategi – finansreglement

Kommunens finansreglement ble revidert og vedtatt i 2014. Følgende tabell viser kommunens investeringsstrategi med strategiske vektorer, maksimums- og minimumsvektorer samt referanseindekser. Tabellen viser også reell fordeling av midlene pr 31.12.2016:

	Portfolio					Region			
	MARKEDSVERTI	ALLOKERING	STRATEGI	MIN	MAKS	ALLOKERING	STRATEGI	INDEKS	KONTROLL
TOTAL	162 594 024	100	100	—	—				
AKSJER	52 406 168	32.2	30	—	50				OK
Norske Aksjer	23 570 531	45.0	50	—	100	14.5	15.42	OSEBX	OK
Globale Aksjer	28 835 637	55.0	50	—	100	17.7	15.38	MSCI AC World	OK
OBLIGASJONER	110 186 538	67.8	70	50	100				OK
Norske Obligasjoner	45 037 349	40.9	40	20	60	27.7	27.68	ST4X	OK
Globale Obligasjoner	65 149 189	59.1	60	40	80	40.1	41.53	BarCap Global Agg Government Hdq NOK	OK
KONTANTER	1 319	0	0	—	—				OK

Ved forvaltning av den langsiktige porteføljen skal kommunen fokusere på langsiktig avkastning og mindre på kortsiktige svingninger. Det skal likevel ikke tas finansiell risiko som anses vesentlig jmf. Kommuneloven § 52. I forvaltningen søkes det etablert en stor grad av stabilitet og forutsigbarhet. Sannsynlighet for negativ avkastning et enkelt år er 15 %. Verdifall gitt Finanstilsynets definisjon av stresstest er -13,4 %.

Porteføljen har i 2016 vært forvaltet innenfor rammene i finansreglementet. Risikoen i porteføljen har vært tilnærmet lik normalposisjonen i finansreglementet. Både aksjeporteføljen og obligasjonsporteføljen hadde tilnærmet strategiske vektorer gjennom året. Porteføljen har gjennom året hatt en undervekt i norske aksjer i forhold til de strategiske vektene.

Porteføljens fondssammensetting avviker noe risikomessig fra referanseindeksene i strategiens normalposisjon, men er godt innenfor tillatte rammer for avvik (målt gjennom relativ risiko) i finansreglementet. I de ulike delporteføljene er det lagt stor vekt på å benytte fondskombinasjoner som har gode egenskaper samlet.

Melhus kommunes kapitalforvaltning er bygget opp rundt strenge krav til valg av forvaltere og transparente produkter for alle investeringer. Forvaltningen har etiske kriterier tilsvarende den norske stat. Bruk av flere, spesialiserte forvaltere gir muligheter for å utnytte spisskompetanse i markedet. Forvaltere og fond i kommunens delporteføljer er valgt på bakgrunn av både kvantitative og kvalitative kriterier. I tillegg foretas det beregninger omkring samvariasjon mellom fondene i kommunens totalportefølje. Et viktig virkemiddel for å oppnå forventet meravkastning i forvaltningen er å holde kostnadselementet i forvaltningen så lavt som mulig. Porteføljen skal minimum rebalanseres når porteføljevektene når min/maks grensene.

Mrk: I kommunens finansreglement benyttes Citigroup som referanseindeks for globale obligasjoner. Høsten 2016 tok kommunen i bruk Grieg Enigma som rapporteringsverktøy, hvor BarCap er valgt som indeksleverandør for globale obligasjoner. Referanseindeksene fra Citigroup og BarCap kan som følge av tilnærmet lik sammensetting brukes parallelt uten at risikoegenskapene i kommunens portefølje endres. Navn på indeks vil bli endret ved første revidering av reglementet.

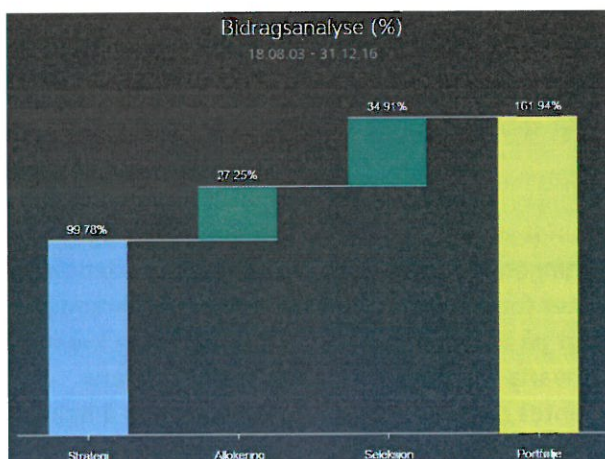
2.4. Porteføljeutvikling 2016 og siden oppstart

Grafen under viser totalporteføljens utvikling siden 2003. Akkumulert avkastning er 162 %, noe som gir en årlig geometrisk avkastning på 7,4 %.

Bidragsanalyse

Kommunens vedtatte strategi vil forventningsmessig forklare det meste av oppnådd avkastning og svingninger i denne over tid. Frihetsgrader i strategien gir innenfor spesifiserte risikorammer anledning til aktive valg rundt seleksjon (valg av forvaltere) og allokering (avvik fra strategivekter).

Grafen over viser at oppnådd avkastning siden oppstart i 2003 er ca 162 %. Porteføljen har oppnådd ca 62 % - poeng høyere avkastning enn kommunes referanseindeks/ finansreglement.

Allokeringsbeslutninger (avvik fra strategiske vektorer i strategien), har i sum bidratt med ca 27 % - poeng meravkastning.

Seleksjonsbeslutninger, mao valg av forvaltere, har i sum bidratt med ca 35 % - poeng meravkastning.

For 2016 er oppnådd meravkastning i forhold til kommunens referanseindeks ca 0,6 %. Mesteparten av meravkastningen kommer av at norske obligasjonsfond har slått sin

Grafen over viser at oppnådd avkastning siden oppstart i 2003 er ca 149 %. Porteføljen har oppnådd ca 53 % - poeng høyere avkastning enn kommunes referanseindeks/ finansreglement.

Aksjeporteføljen (sammensatt av 8 aksjefond)

Grafen under viser utviklingen for aksjeporteføljen og porteføljens referanseindeks i 2016. Avkastningen i perioden var 8 %. Dette er 0,9 % - poeng mindre enn porteføljens referanseindeks.

Akkumulert avkastning for aksjeporteføljen siden oppstart er ca 304 %. Dette er 62 % - poeng mer enn porteføljens referanseindeks.

Oslo Børs Hovedindeks steg ca 12 % i 2016. Gjennomsnittlig avkastning for børsen målt over siste 25- års periode er ca 12,5 %.

Verdensindeksen (inkl fremvoksende økonomier) for aksjer steg ca 8,5 % i 2016, men en styrking av NOK gjennom året medførte at avkastning målt i NOK ble rundt 5,7 %. Gjennomsnittlig avkastning for denne indeksen over samme tidsperiode er ca 9 % i NOK.

Porteføljen har gjennom hele deler av året hatt noe undervekt i norske aksjer, noe som relativt sett har bidratt negativt. Porteføljens mindreakstning forklares dermed ved at noen av fondene oppnådde svakere avkastning enn sine referanseindekser. Dette gjelder i størst grad de globale fondene til Ardevora og Delphi.

Fremvoksende økonomier gjorde det ca 4 % - poeng bedre enn modne økonomier i 2016. Kommunen har en eksponering mot fremvoksende økonomier.

Rentebærende papirer/ pengemarked/ obligasjoner

Grafen under viser utviklingen for den rentebærende porteføljen og porteføljens referanseindeks i 2016. Avkastningen i perioden var 3,8 %. Dette er 1,4 % - poeng mer enn porteføljens referanseindeks.

Akkumulert avkastning for porteføljen siden oppstart er 76 %. Dette er rundt 8 % - poeng mer enn porteføljens referanseindeks.

Referanseindeksen ST4X (norske statsobligasjoner 3 års løpetid) steg 0,4 % i 2016. Jevnt fallende renter siden 1980-tallet forklarer i stor grad at den gjennomsnittlige avkastning for denne indeksen de siste 25 årene er meget høye 8,1 %.

Referanseindeksen for globale statsobligasjoner steg 3,8 %. Gjennomsnittlig avkastning for denne indeksen over samme tidsperiode er ca 7 % målt i NOK.

Den rentebærende porteføljen har investeringer både i Norge og globalt. Globale plasseringer er valutasikret. Meravkastningen på ca 1,4 % - poeng forklares av seleksjonseffekter, med andre ord at fondene i sum oppnådde høyere avkastning enn sine referanseindekser. Årsaken til dette er reduserte kredittmarginer igjennom året.

2.5. Innspill til fremdrift for 2017

2016 ble et godt år i både aksjer og renter, til tross for mye «global politikk». En robust portefølje, som ikke er rettet mot et spesielt økonomisk utfall, har fungert godt igjennom utfordrende tider. Årets avkastning ble 5,1 %.

Forvaltningen av kommunens midler er bygget opp rundt målsetninger. Svak avkastning vil kunne påvirke kommunens tjenesteproduksjon på kort sikt. Et tilstrekkelig stort bufferfond vil dempe de kortsiktige svingningene. Formålet med forvaltningen av de langsiktige midlene er å gi Melhus kommune gode og stabile tilskudd over tid, samtidige som kommunen evner å håndtere negative verdiendringer som vil komme. Grieg Investor anbefaler at kommunen så langt det lar seg gjøre avsetter avkastning i spesielt i gode år som reserver for år med svak avkastning.

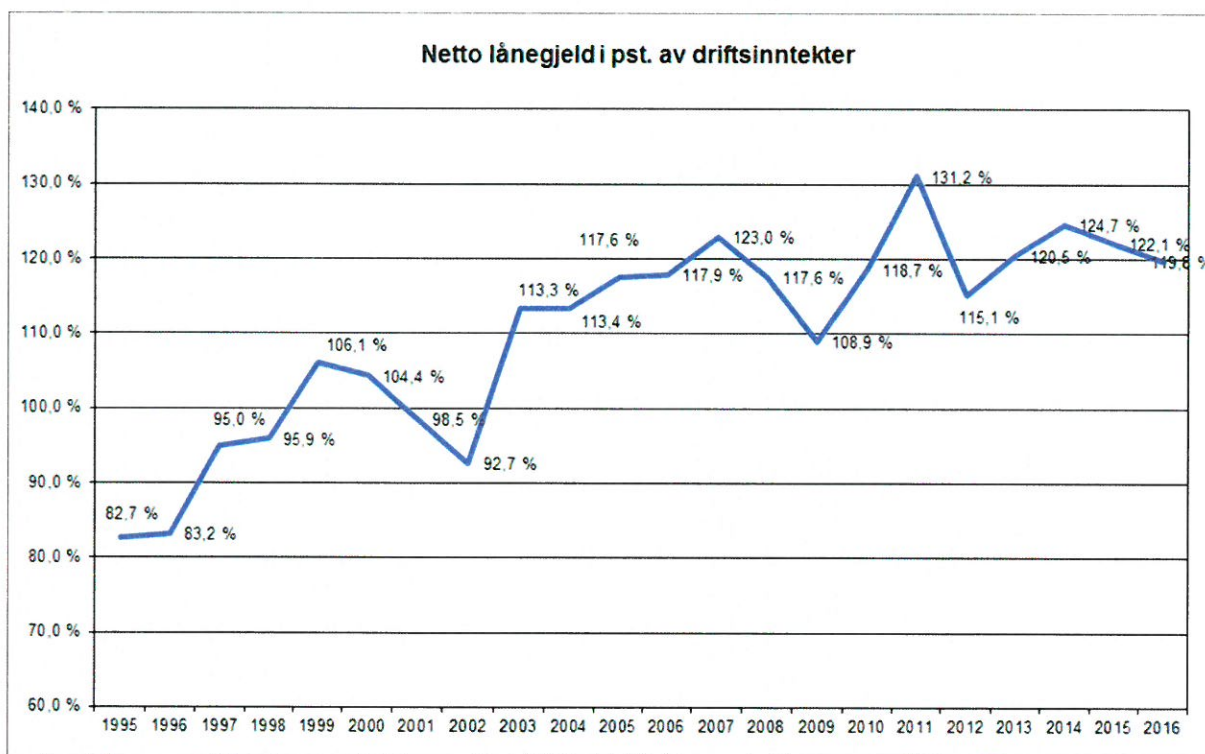
Kommunen har vedtatt å følge Statens Pensjonsfond Utlands etiske kriterier, og her er det med virkning fra 2016 tillagt kriterier knyttet til miljø og fossil energi. Totalt har kommunen gjennom denne tilknytningen ekskludert investeringer i over 120 selskaper globalt.

Med virkning fra 01.01.17 er det fastsatt 3 endringer knyttet til forskrift for kommunens finansforvaltning. Disse er knyttet til gjeldsforvaltningen. Følgelig bør finansreglementet revideres for å fange opp endringene i forskriften. Det er et krav at finansreglementet skal revideres minst én gang i hver valgperiode. Reglementet ble sist revidert i 2014, og følgelig må finansreglement revideres inneværende valgperiode.

3. UTVIKLING I LÅNEGJELD

Figuren under viser netto lånegjeldsutviklingen i Melhus kommune i perioden 1995 til 2016 i pst. av driftsinntektene.

Figur 2:

Ved utgangen av 2016 utgjorde netto lånegjeld i Melhus kommune 1.463 mill. kroner eks. startlån. Dette utgjorde 119,8 pst. av kommunens driftsinntekter eller kr 90 298 pr. innb. Dersom en sammenligner datamateriale for de andre kommunene i fylket og kun ser på den eksterne gjelden ser en at snittet for fylket ligger på en ekstern lånegjeld ved utgangen av 2016 som tilsvarer 116 pst. av driftsinntektene. Melhus kommune har her en andel på 128 pst. Bilde i Sør-Trøndelag varierer mye fra en andel på 46 pst. til en andel på 189 pst. Med denne målingen har Melhus kommune den åttende høyeste gjeldsbelastningen i fylke. Den sterke veksten i gjeldsbelastningen skyldes i sin helhet finansieringen av Metro vann prosjektet (160 mill. kroner), Lundamo barneskole (129 mill. kroner), utvidelse av Buen omsorgssenter (150 mill. kroner) og nye Hovin barnehage (32 mill. kroner). Alle disse prosjektene (471 mill. kroner) er finansiert over 40 år hvilket innebærer en årlig utgift knyttet til å betjene renter og avdrag på 19 mill. kroner som belaster kommunekassen. Utover dette har også kommunen pådratt seg økte årlige vedlikeholdsutgifter på 3 mill. kroner samt årlige økte

driftsutgifter knyttet til drift nye sykehjemsplasser tilsvarende 12 mill. kroner. I alt er de årlige utgiftene økt med 34 mill. kroner som følge av disse tiltakene.

Tabellen under gir en grov oversikt over hvordan gjelden i Melhus fordeler seg mhp. på finansiering.

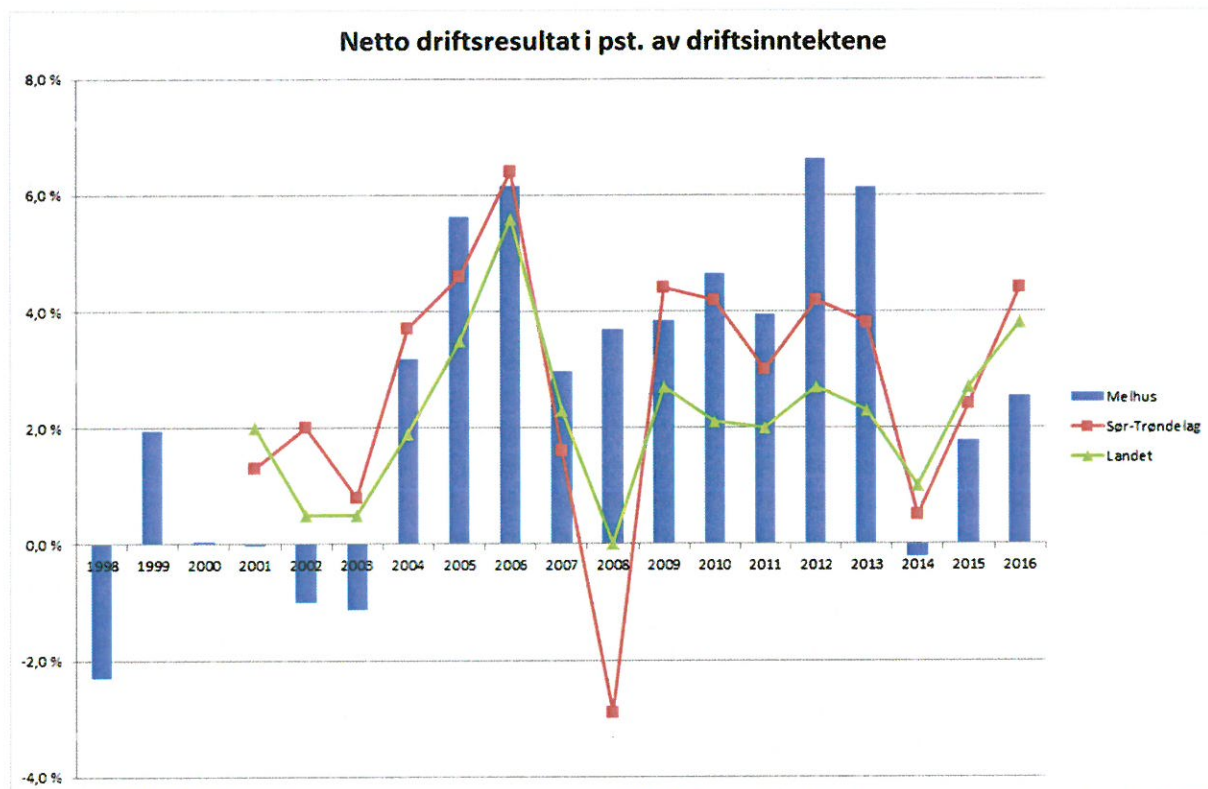
Tall i mill. kroner	2016
Brutto lånegjeld:	1 567
<u>Herav selvfinsierende:</u>	578
Videreutlån	103
Gr97	2
Skoleanlegg	64
Handlingsplan eldre	27
Vann	111
Avløp	176
Kirkebygg kompensert	7
Omsorgsboliger og sosialb	70
Næringsbygg	20
<u>Ikke selvfinsierende:</u>	988

En ser av tabellen at pr. 31.12.16 var 63 pst. av netto lånegjelden ikke selvfinsierende.

4. UTVIKLING I NETTO DRIFTSRESULTAT

Figuren under viser utviklingen i netto driftsresultat i pst. av driftsinntektene for perioden 1998 til 2016 i henhold til avlagt regnskap.

Figur 3:

Som en ser av oversikten over var 2014 ett vendepunkt i den positive økonomiske utviklingen i kommunen. For første gang på 11 år var netto driftsresultatet negativt. Regnskapsreglene mhp føring av momskompensasjon på investeringer forklarer noe, og ville med lik føring som i 2013 ha bidratt til at netto driftsresultatet hadde blitt positivt og utgjort 0,8 pst. av driftsinntektene. Netto driftsresultatet for 2015 endte på 1,8 pst. av driftsinntektene hvilket ligger på Kommunal- og regionaldepartementets anbefaling (1,75 pst.) til et bærekraftig økonomisk resultat for kommunene.

Ser en på resultatene i kommunene i Sør-Trøndelag for 2016, utgjør netto driftsresultatet i pst. av driftsinntektene 4,4 pst. For kommunene ekskl. Trondheim utgjør dette 3,5 pst. Melhus havnet på 2,5 pst. Spredningen i Sør-Trøndelag går fra -2,1 pst til 6,7 pst. Melhus kommune hadde det tredje høyeste netto driftsresultatet i Sør-Trøndelag målt i pst. av driftsinntektene i 2013. I 2016 er kommunen nr. 19 av de 24 kommunene i Sør-Trøndelag som har rapportert til KOSTRA innen fristen.

5. AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-DRIFT

Melhus kommunes omsetning i 2016 er på 1.392 mill. kroner fordelt med 1.223 mill. kroner på drift og 169 mill. kroner innen investering. Driftsregnskapet ble avlagt med et regnskapsmessig overskudd på kr. 21,787 mill. og et netto driftsresultat på kr. 31,156 mill. Det er overført kr. 4,984 mill. fra driften til finansiering av utgifter i investeringsregnskapet. Resultatet fordelt på rammeområder følger av oppstillingen under:

Rammeområde	Regnskap	Budsjett	Avvik
Rammeområde 1	70 387	70 534	147
Rammeområde 2	316 319	317 458	1 139
Rammeområde 3	239 373	235 597	-3 776
Rammeområde 4	92 155	89 765	-2 391
Rammeområde 5	61 038	62 488	1 450
Rammeområde 6	25 306	25 576	270
Resultat drift	804 579	801 418	-3 161

(hele tusen)

Under blir det redegjort for avvik mellom budsjett og regnskap knyttet til driften av Melhus kommune i 2016 fordelt på rammeområder.

I sak 94/16 gjorde kommunestyret følgende vedtak: «Melhus kommunestyre vedtar at de virksomheter som oppnår positivt regnskapsresultat i driften for 2016 får overført dette i sin helhet til bruk i senere år. Bakgrunnen er at dette vil kunne bidra til en bedre ressursutnyttelse og en mer planmessig økonomistyring».

Flere av virksomhetene fikk et regnskapsmessig overskudd som er avsatt til disposisjonsfond. I slike tilfeller vil regnskap og budsjett være sammenfallende. Det er utarbeidet en oversikt som viser størrelsen på driftsoverskuddet i form av avsetning til disposisjonsfond.

Andre virksomheter har benyttet tidligere avsatte midler til å saldere driftsresultatet for 2016. Oversiktene under viser hvilke virksomheter dette gjelder.

Rammeområde 1

Rammeområde 1 omfatter rådmannsteamet, utviklingsseksjonen, IKT- og serviceseksjonen, økonomiseksjonen, personal- og lønnsseksjonen, folkehelse og politikk. Totalt sett gikk rammeområde 1 med ett netto mindreforbruk i forhold til justert budsjett på kr 147.000,- i 2016.

Rammeområde 2

Budsjettansvar	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avsatt til dispfond	Bruk av dispfond
Brekås skole	16 084	16 085	1		324
Gimse skole	21 141	21 138	-3		121
Høyeggen skole	22 496	22 496	0	446	
Rosmælen skole og barnehage	19 740	19 740	0	813	
Flå skole og barnehage	16 844	16 582	-262		
Lundamo skole og barnehage	21 703	21 706	3	352	
Hovin skole og barnehage	20 165	20 163	-2	442	
Gåsbakken skole og barnehage	9 672	9 671	-1	108	
Eid skole og barnehage	22 269	22 265	-4		98
Gimse ungdomsskole	26 891	26 891	0		
Lundamo ungdomsskole	15 459	15 457	-2	461	
Nedre Melhus barnehager	43 309	43 308	-1		129
Kultur- og fritid	18 367	18 017	-350		10
Rådmannens Ramme 2	42 180	43 940	1 760		
Sum	316 320	317 459	1 138	2 622	682

(hele tusen)

Som det framgår av oversikten er det i alt avsatt 2,622 mill. kroner til senere bruk på rammeområde 2, mens det er benyttet 0,682 mill. kroner av tidligere avsatte midler.

Virksomhetene på rammeområde 2 har følgende kommentarer til regnskapsresultatet i 2016:

Brekås skole

- Brekkås skole har et planlagt merforbruk på kr. 324.000 i 2016. Tidligere års overskudd er benyttet til:
- Markering av 10-årsjubileet: utstyr, tilskudd til glasskunst, musikkvideo, kino for alle elevene, mat.
- Todagers personaltur til Kristiansund for hele personalet, medarbeidere fra Bygg- og eiendom og Helsesøstertjenesten inkludert.
- To elever på SFO som har behov for 1-1 også på SFO.
- Elever som ikke har ressurs har hatt stort behov for voksenstøtte i timer og friminutt og har fått det.

Gimse skole

- Gimse barneskole har et planlagt merforbruk på kr. 121.00 i 2016.
- Årsaken til merforbruket skyldes endrede behov hos elev hvor vi måtte forsterke bemanningen i løpet av året.

Høyeggen skole

- Høyeggen gikk i pluss med kr. 446.000 i 2016. Hovedårsakene er som følger:
- Ekstra tilskudd knyttet til flyktninger.
- Større inntekter enn budsjettet grunnet antall øvingslærere og minoritetsspråklige barn.

Rosmælen skole og barnehage

- Virksomheten har et mindreforbruk på kr. 813.000 i 2016, før avsetning til fond. Mindreforbruket skyldes:
- Langtidssykemeldinger for to ansatte med lang ansiennitet førte høsten 2016 til en omorganisering av personalet med reduserte utgifter.
- Innsparinger på nyanskaffelser i 2016 i påvente av større investeringer i 2017.

Flå skole og barnehage

- Virksomheten endte opp med et merforbruk på kr. 261.000 i 2016. Flå skole og barnehage har ikke reserverte fondsmidler fra tidligere år.
- Årsaken til merforbruket skyldes hovedsakelig at budsjettrammen i 2016 har vært noe mindre enn elevtallet skulle tilsi. Dette forholdet er det rettet opp i for 2017.

Lundamo skole og barnehage

- Lundamo skole og barnehage hadde et mindreforbruk på 352.000 kr i 2016.
- Mindreforbruket skyldes hovedsakelig noe lavere lønnsutgifter enn budsjettet.

Hovin skole og barnehage

- Hovin skole og barnehage har et positivt resultat på kr. 442.000 i 2016.
- Mindreforbruket forklares med sykerefusjoner ved sykefravær og at det ikke er satt inn 100 % vikar ved fravær.

Gåsbakken skole og barnehage

- Virksomheten har et positivt resultat på kr. 108.000 i 2016. Hovedgrunnene til dette er:
- Sparte lønnskostnader pga. sykemeldinger.
- Omstruktureringer ved barnehagen i august førte til at korttidsfraværet gikk ned.
- Forsiktig og nøktern budsjettering.
- Virksomhetsleder har virket som styrer i barnehage og rektor i skole oktober, november og desember.

Eid skole og barnehage

- Virksomheten har et merforbruk på kr. 98.000 i 2016 som er saldert ved hjelp av disposisjonsfond. Merforbruket skyldes:
- Store utfordringer etter at den private og kommunale barnehagen ble slått sammen 1. januar 2016.
- Høyt sykefravær har ført til behov for å sette inn ekstra personalressurser.

Gimse ungdomsskole

- Gimse ungdomsskole går i balanse i 2016.
- Det er benyttet fondsmidler til å investere i datautstyr og lærebøker.

Lundamo ungdomsskole

- Virksomheten har et mindreforbruk på kr. 461.000 i 2016. Årsakene til dette er:
- Skolen har pga. elevtallsnedgang en mindre ramme i 2016 enn i 2015, og det er kompensert med å redusere to stillinger fra august.
- Virksomheten har større inntekter på grunn av refusjon for lærere som var studenter våren 2016 og på grunn av refusjon for institusjonsplassert. Det er ikke et tilsvarende merforbruk på lønn, noe som blant annet skyldes at det ikke fullt ut er satt inn vikarer for langtidssykemeldte.
- En del av overskuddet på lønn har blitt brukt til å investere noe i IKT og lærebøker.

Nedre Melhus barnehager

- Virksomheten gikk samlet sett i balanse i 2016.
- Barnehagene hadde stort sett et positivt resultat mens det er et merforbruk på spesialpedagogisk hjelp.
- Refusjon fra arbeidsmarkedsetaten
- God budsjettdisiplin
- Kompensasjon for endringer i barnegruppa

Kultur- og fritid

- Kultur og fritid har et negativt resultat på kr. 350.000 i 2016. Dette skyldes:
- En del uforutsette utgifter til Frivilligsentralen knyttet til opprusting av kjøkken
- Fritidsaktiviteter barn og unge har et overforbruk på lønn knyttet til drift av klubbene
- Melhus kino hadde inntekter som forventet, men noe overforbruk på drift
- Kulturskolen hadde litt overforbruk på drift
- De andre tjenestene gikk enten i balanse eller med noe overskudd

Rammeområde 3

Oversikten under viser avvikene mellom regnskap og budsjett 2016 for de virksomheter som inngår i rammeområde 3:

Budsjettansvar	Regnskap	Budsjett	Avvik
Nedre Melhus helse- og omsorg	80 244	78 300	-1 944
Horg/Flå helse- og omsorg	50 649	50 030	-619
Hølanda helse- og omsorg	21 122	21 094	-28
Bo- og avlastning	80 162	80 108	-54
Rådmannens ramme 3	7 196	6 066	-1 130
Sum	239 373	235 597	-3 776

(hele tusen)

Rammeområde 3 har et netto merforbruk i 2016 på 3,776 mill. kroner inklusive et merforbruk på Rådmannens ramme på 1,130 mill. kroner.

Årsakene til regnskapsresultatet er kommentert under:

Nedre Melhus helse- og omsorg

Nedre Melhus helse og omsorg hadde et merforbruk på kr. 1,994 mill. i 2016.

- Med et budsjett på 78,3 millioner, gir dette et prosentvis merforbruk på knapt 2,5%. Sammenlignet med 2015 (0,7%) er dette en markant forverring.
- Det meste av dette kan sannsynligvis knyttes til tidlige utskrivninger fra sykehus, noe som gir utslag på de variable lønnspostene. Dette gjelder særlig overtid og ekstrahjelp, som til sammen har økt med nærmere en million. Det er spesielt hjemmesykepleien som har slik økning; et godt bilde på at de tidlige utskrivningene fra sykehus ikke bare er en utfordring for sykehjemmene.
- Buen bygdakafé hadde rekordhøy salgsinntekt i 2015. Denne inntekten er redusert med nærmere en halv million i 2016. Noe av årsaken til dette kan være en «virus-epidemi» i starten av året, som resulterte i både stenging og redusert drift ved omsorgssenteret.

Horg/Flå helse- og omsorg

Regnskapet for Horg / Flå helse og omsorg viste et merforbruk i 2016 på kr. 619.000 i forhold til vedtatt budsjett. Hovedårsakene er som følger:

- Variabel lønn: Innleie ved sykdom og andre uforutsette hendelser. Bruk av overtid for å dekke nødvendig kompetanse. Ekstra utfordringer i forbindelse med ressurskrevende brukere.
- Drift: Nødvendig vedlikehold, reparasjoner og innkjøp av maskiner og annet utstyr.

Hølonda helse- og omsorg

Driftsresultatet for Hølonda helse og omsorg i 2016 er tilnærmet i balanse.

- Merforbruk ifht budsjett på variabel lønn er kompensert ved at:
- En 50% stilling i aktiviteten er holdt vakant
- Meget streng praksis på innleie ved fravær og ved avspasering.
- Streng praksis på innvilgning av permisjon med lønn
- Bevisst bruk av lærlinger og personer på arbeidspraksis
- Fleksibilitet og samarbeid mellom enhetene.

Bo- og avlastning

Bo og avlastning har et mindre negativt resultat på kr. 54.000 i 2016. Virksomheten har følgende kommentarer til resultatet:

- Dette er det beste resultatet B&A har hatt , noe som skyldes at virksomheten har blitt kompensert for de faktisk medgåtte utgifter i fht ressurskrevende tjenester, samt for reelle kostnader til kompetanseheving.

Rådmannens ramme 3: Melhus kommune har brukt kr. 514.675 mer enn budsjettet i tilknytning til utskrivningsklare pasienter.

Sykehuset har tilpasset sin organisasjon til å håndtere og effektivisere utskrivning av ferdigbehandlet pasienter. Bruk av E-meldinger har vært et godt redskap og også bidratt til mer effektiv planlegging og overføring av pasientopplysninger ved utskrivning av pasienter. Utfordring med håndtering av utskrivningsklare pasienter i Melhus kommune kan delvis forklares med at det tar tid å endre organisasjonen i takt med endringer som kom med innføring av samhandlingsreformen. Samhandlingsreformen ble innført med virkning 01.01.2012.

Melhus kommune har gradvis endret sin organisatoriske struktur og rutiner for håndtering av utskrivningsklare pasienter. Omorganisering av helse og omsorgstjenestene (01.01.2017) vil ytterligere bidra til en endring i måten utskrivningsklare pasienter håndteres på.

Rammeområde 4

Oversikten under viser avvikene mellom regnskap og budsjett 2016 for de virksomheter som inngår i rammeområde 4:

Budsjettansvar	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avsatt til dispfond	Bruk av dispfond
Familie- og forebygging	71 961	69 570	-2 391		
Aktivitet og bevegelse	7 849	7 849	0		144
Læring- og tilrettelagt arbeid	12 345	12 345	0	2 472	
Sum	92 156	89 765	-2 391	2 472	144

(hele tusen)

Årsakene til regnskapsresultatet på rammeområde 4 er kommentert under:

Familie og forebygging

Familie og forebygging har et merforbruk på kr. 2.391.000 i 2016, som er om lag på samme nivå som året før. Hovedforklaringene er som følger:

- Merforbruk på lovpålagte tjenester: barnevern, økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet og støttekontaktvirksomhet.
- Aktiviteten på virksomhetens øvrige tjenester – PP-tjenesten, psykisk helsetjeneste, helsesøstertjenesten og rus- og tiltakstjenesten, er på grunn av merforbruket, regulert for å redusere det totale merforbruket i virksomheten.
- Merforbruket hadde vært betraktelig større uten prosjektmidler fra Fylkesmannen/direktorat og forskuddtering (fondsmidler fra LOTA) av søknad til IMDi. (utgifter til barnevern – flyktninger)

Aktivitet og bevegelse

Virksomheten har et merforbruk på kr. 144.000 som er saldert ved bruk av disposisjonsfond. Dette forklares som følger:

- Ved legging av budsjettet ble det tatt høyde for å bruke knapt 76 000 av dette fondet, så behovet ble høyere.
- Noe overforbruk på lønn samt skyss og kostgodtgjørelse og erstatning av utstyr som ble ødelagt i Melhus Sansesenter i 2016.
- Kr 63 000 kr i merforbruk på Fysioterapitjenester etter avtale i 2016. Kompensasjon for 2017 bør ettergå.

Læring- og tilrettelagt arbeid

- Virksomheten har et mindreforbruk på kr. 2,472 mill. før avsetning til disposisjonsfond. Hovedforklaringene på driftsresultatet er som følger:
- Årsaken til overskudd i Lota har flere årsaker, fordi det er stammer fra flere områder.
- Det er budsjettet med mer introstønad i 2016 enn det er brukt, og det ble satt av mer penger til innleie av ansatte på engasjement enn det som er brukt.
- I tillegg kom det inntekter fra Trondheim som kjøpte en opplæringsplass på voksenopplæring som ikke var kjent da budsjettet ble lagt.
- Det kom en stor utbetaling av norsktilskudd til kommunen i slutten av året, en utbetaling det var knyttet usikkerhet til.
- Det ble mer salg av varer på Sjøberg enn budsjettet.
- Netto avsetning til flyktningefondet i 2016 er på kr. 4,806 mill.

Rammeområde 5

Oversikten under viser avvikene mellom regnskap og budsjett 2016 for de virksomheter som inngår i rammeområde 5:

Budsjettansvar	Regnskap	Budsjett	Avvik	Avsatt til dispfond	Bruk av dispfond
Arealforvaltning	8 757	8 109	-648	87	
Teknisk drift	12 234	12 234	0		423
Bygg- og eiendom	42 145	42 145	0	637	
Sum	63 136	62 488	-648	724	423

(hele tusen)

Forklaring på regnskapsresultatet på rammeområde 5 følger under:

Arealforvaltning

Virksomheten har et mindreforbruk utover selvkostområdene på kr. 87.000 i 2016. Ingen spesielle kommentarer til resultatet utover at det viser god kontroll på økonomien.

Teknisk drift

Teknisk drift har et merforbruk på kr. 423.000 i 2016. Dette forklares med:

- Hovedårsaken er en større utglidning/ras den 9.12 ved Kregnes. Halvparten av merforbruket utgjør strakstiltak som ble igangsatt for å sikre hovedvannledningen (MeTroVann). Utgiftene med sikring utglidningen/raset vil søkes refundert fra MeTroVann prosjektet.
- Utbedringer av gatelys og ekstraordinære vedlikeholdskostnader til kjøretøy, utgjør det øvrige merforbruket.
-

Bygg- og eiendom

Mindreforbruk i 2016 på kr. 637.000,- skyldes i hovedsak følgende forhold:

- Merforbruk på lønn skyldes overtallighet i bemanningen 1. halvår i renholdstjenesten.
- Merforbruk på drift skyldes engangsutgifter i tilknytning til flere uforutsette defekter i bygningsmassen.
- Økt inntekt skyldes mindre tomgangsleie enn planlagt på budsjettidspunktet. Det ble lagt opp til betydelig rehabiliteringsarbeid i flere av våre boligkomplekser. Det er i ettertid prioritert å utføre større investeringsprosjekter på andre bygg i år.
- Merinntekt i forhold til budsjettetert salg av konsesjonskraft.

Rammeområde 6

Rammeområde 6 omfatter utgifter til Revisjon Midt-Norge IKS, Sekretariat for kontrollutvalget, Arbeidsgiverkontrollen, Melhus kirkelig fellesråd, tilskudd til andre trossamfunn, driftstilskudd til Prestegårdslåna, driftstilskudd til "Gamle Hovin", Gauldal brann- og redning IKS, tilskudd til Gaula Natursenter, økonomisk bidrag til Trondheimsregionen, Vertskommunesamarbeid Rovdyr, tilskudd til næringsforeningen i Trondheimsregionen avd. Melhus, tilskudd til 17. mai arrangement i Nedre Melhus samt Sagauka.

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr. 270.371.

Rammeområde 9

Under følger en redegjørelse for avvik mellom regnskap og budsjett innen rammeområde 9. Forutsetninger i økonomi og handlingsplanen for perioden 2016-2019

1. Finansinntekter

- a) Pr. 1. januar 2016 er det antatt at verdien av porteføljen som ligger til langsiktig forvaltning utgjør 153 mill. kroner. For 2016 er det budsjettetert med en avkastning på 5,3 mill. kroner. For årene 2017-2019 er det lagt til grunn en avkastning på 3,5 pst. pr. år ut ifra den kapitalen en forventer å ha ved inngangen til det enkelte år. Forventet kapital ved inngangen til 2016 antas å være 153 mill. kroner, i 2017 158,9 mill. kroner, i 2018 159,9 mill. kroner og i 2019 159,9 mill. kroner. Dette innebærer at en legger til grunn en avkastning fra langsiktig forvaltning til finansiering av driften i kommunen tilsvarende 5,3 mill. kroner i 2016, 5,5 mill. kroner i 2017, 5,6 mill. kroner i 2018 og 5,6 mill. kroner i 2019.
- b) Årlig avkastning på obligasjon fra TrønderEnergi AS er i perioden 2016-2019 satt til 7,1 pst. Dette tilsvarer det markedet har priset tilsvarende obligasjon for over 10 år. Dette gir en årlig

- avkastning på 7,9 mill. kroner. Utbytte fra selskapet i perioden 2016-2019 er budsjettert til 6,8 mill. kroner. Melhus kommune har en eierandel på 14,77 pst. i TrønderEnergi AS.
- c) Kompensasjonsrenten i tilknytning til GR 97 er satt til 1,34 pst. for årene 2016-2017. Rentekompensasjonen fastsettes ut ifra nivået på 9 måneders statsveksler pr. 1 juli året forut for budsjettåret tillagt et halvt prosentpoeng . Siste kompensasjonsår er 2017.
  - d) Kompensasjonsrenten fra Husbanken i forhold til handlingsplanen for eldre er satt til 1,9 pst. for hele perioden 2016-2019. Kompensasjonsrenten følger den til en hver tid gjeldende flytende rente i Husbanken.
  - e) Kompensasjonsrenten fra Husbanken i forhold til rentekompensasjon på skoleanlegg er satt til 1,9 pst. for hele perioden 2016-2019. Kompensasjonsrenten følger den til en hver tid gjeldende flytende rente i Husbanken.
  - f) Avkastningen på alle konsernkonti i Fokus Bank er beregnet ut fra et rentenivå på 3 måneders NIBOR. For 2016-2019 utgjør dette 1,6 pst.

Status pr 31.12.2016

Pr 1. januar var porteføljen som ligger til langsiktig forvaltning oppe på 154,7 mill. kroner. Pr 31.12 var porteføljen steget til 162,6 mill. kroner. Dette gir en avkastning på 7,9 mill. kroner siden siste årsskiftet. Dette er 2,5 mill. kroner over det som ligger inne i budsjettet for 2016 som avkastning på porteføljen.

Utbytte fra TrønderEnergi as med grunnlag i regnskapsresultatet i selskapet for 2016 til eierne ble på 33 mill. kroner. Dette gir et utbytte til Melhus kommune på 4,5 mill. kroner. Dette er i tråd med justert budsjett for 2016. Obligasjonsavkastningen er som forutsatt i budsjettet.

Kompensasjonsrentene i pkt. c-e ble 0,34 mill. kroner lavere enn budsjettert. Dette skyldes i sin helhet lavere rentenivå enn budsjettert. Avkastningen på konsernkonti i Danske bank ble 0,7 mill. kroner høyere enn budsjettert.

2. Finansutgifter

- a) Rentenivå knyttet til eksterne lån opptatt pr. 31.12.2016 fremgår av tabellen under.

Lånegiver	Lånenr.	Saldo	Rente p.a.	Type rente	Utløpsdato rentebinding	Utløpsdato lån
Kommunalbanken	20090401	135 281 300	1,75	P.t. rente		20.12.2038
Kommunalbanken	20090405	139 289 390	1,80	3 mnd Nibor		18.12.2037
Kommunalbanken	20090837	14 675 280	1,75	P.t. rente		10.12.2036
Kommunalbanken	20090838	9 727 900	1,75	P.t. rente		10.11.2043
Kommunalbanken	20090839	10 632 760	1,75	P.t. rente		11.11.2041
Kommunalbanken	20110833	5 575 730	1,80	3 mnd Nibor		27.12.2051
Kommunalbanken	20110832	22 000 030	1,80	3 mnd Nibor		27.12.2049
Kommunalbanken	20130784	5 625 324	1,75	P.t. rente		04.01.2044
Sertifikatlån 1		156 878 318	3,94	Fastrente	30.06.2020	01.08.2049
Sertifikatlån 2		245 265 702	3,65	Fastrente	15.01.2019	16.04.2046
Sertifikatlån 3		143 833 557	3,00	Fastrente	30.08.2023	30.05.2048
Sertifikatlån 4		357 635 600	1,14	Flytende		22.01.2048
Sertifikatlån 5		212 146 670	2,42	Fastrente	17.06.2024	16.03.2032
Husbanken, startlån 2007	14630774	3 211 428	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.07.2027
Husbanken, startlån 2008	14631402	4 785 015	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2028
Husbanken, startlån 2009	14632020	12 500 000	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.03.2029
Husbanken, startlån 2010	14632698	14 000 000	1,51	Flytende		01.08.2030
Husbanken, startlån 2012	14633895	21 454 283	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2037
Husbanken, startlån 2013	14634547	13 320 727	1,99	Fastrente	01.07.2018	01.05.2038
Husbanken, startlån 2015	14636218	15 899 700	1,51	Flytende		01.06.2045
Husbanken, startlån 2016	14637106	17 762 617	1,51	Flytende		01.05.2046
Husbanken, særvilkår	14605049	1 092 137	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.07.2022
Husbanken, særvilkår	14603972	829 440	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.08.2025
Husbanken, særvilkår	14953102	1 123 200	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.05.2023
Husbanken, særvilkår	14943654	1 511 400	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2022
Husbanken, særvilkår	14943617	339 240	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.04.2022
Husbanken, særvilkår	14932770	534 000	0,99	Fastrente	01.07.2018	01.09.2021
Sum lån pr. 31.12.2016/snitt rente		1 566 930 748	2,34			
Herav fastrente		818 825 117		52,3 %		
Herav flytende		748 105 631		47,7 %		

Pr. 31.12.2016 er den samlede langsiktige lånegjelden i Melhus kommune på 1 566 mill. kroner. Av dette er 52,3 pst. knyttet opp mot fastrente avtaler, hvor hovedtyngden ligger på en binding på 7 år i gjennomsnitt. I økonomiplanperioden 2016-19 er det tatt høyde for en rente tilsvarende en flytende rente på 2,5 pst. i 2016, 2,5 pst. i 2017, 2,5 pst. i 2018 og 2,5 pst. i 2019.

Status pr 31.12.2016

Renteutgifter inkl. renter på formidlingslån ble 6 mill. kroner lavere enn budsjettert. 2 mill. kroner av dette skyldes forsinkelser i oppstart av VA investeringer, resten skyldes lavere rentenivå enn lagt til grunn i budsjettet.

3. Skatt- og rammetilskudd

- a) Skatt- og rammetilskudd i perioden 2016-19 bygger på prognosemodell fra KS. Som igjen bygger på Regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2016.

Status pr 31.12.2016

Vedtatt budsjett for 2016 bygger på prognosemodellen fra KS etter saldert statsbudsjett for 2016. prognosemodellen bygget på et estimat for befolkningmengden i Melhus kommune pr. 01.01.2016 samt for skatteinngangen i 2016. Samlet sett ble skatteinngangen 3,3 mill. kroner høyere enn justert

budsjett og 6,6 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett. Rammetilskuddet ble netto 11 mill. kroner høyere enn justert budsjett. Dette skyldes i sin helhet 3,5 mill. kroner i økt tilskudd knyttet til ressurskrevende brukere over 67 år (3,5 mill. kroner), minoritetspråkelige elever (0,7 mill. kroner) og økt skatteinngang på landsbasis (6,8 mill. kroner).

4. Eiendomsskatt

- a) Eiendomsskatten i planperioden er basert på at taksgrunnlaget for næringseiendommer og verker og bruk beskattes med en sats på 7 promille. Satsen er uendret i forhold til 2015.
- b) Eiendomsskatten i planperioden er basert på at taksgrunnlaget for fritidseiendommer, boligeiendommer og boligdelen av landbrukseiendommer beskattes med en sats på 2 promille. Satsen er uendret i forhold til 2015.
- c) Det legges til grunn et bunnfradrag på kr 100.000,- pr. boenhet, knyttet til eiendommer som omfattes av pkt. 4. b.
- d) Samlet netto inntekt fra eiendomsskatt, gitt forutsetningene i pkt. a-c, utgjør årlig 22,3 mill. kroner.

Status pr 31.12.2016

Netto eiendomsskatteinntekter ble 0,2 mill. kroner høyere enn budsjettert.

5. Salg- og kjøp av konsesjonskraft

- a) Melhus kommune har avtale med TrønderEnergi Kraft AS om salg av konsesjonskraft. I årene 2015 og 2016 vil også kommunen kjøpe kraft fra TrønderEnergi AS. Etter 2016 må kommunen på nytt ut med tilbud på kjøp av kraft. Det forutsettes at netto inntekt fra kjøp og salg av konsesjonskraft tilsvarende 14,8 mill. kwt gir 1,72 mill. kroner årlig. Det er videre forutsatt at Bygg- og eiendom og Teknisk drift kompenseres med hhv. 5,5 og 0,3 mill. kroner knyttet til deres kraftforbruk.

Status pr 31.12.2016

Netto konsesjonskraftinntekter ble redusert fra 1,72 mill. kroner til 0,92 mill. kroner i 1. tertial. Dette skyldes lavere energipriser enn lagt til grunn i budsjettet på salg av konsesjonskraft. Mot slutten av året tok energiprisene seg opp slik at netto konsesjonskraftinntekter ble høyere enn budsjettert. Høyere energipriser førte også til noe merutgifter på bygg- og eiendom. Netto virkningen ble ett resultat som var 0,6 mill. kroner bedre enn budsjettert.

6. Avsetning lønnsoppgjør og pensjonsutgifter

- a) Det er fra 2015 til 2016 forutsatt en nominell årslønnsvekst på 2,7 pst. For perioden fra 2016 til 2019 er det lagt til grunn en årlig årslønnsvekst på 2,7 pst.
- b) Det er årlig satt av 20 mill. kroner for å håndtere netto reguleringspremie, premieavvik og akkumulert premieavvik knyttet pensjonsutgiftene fra KLP og Statens Pensjonskasse. Hvorvidt dette er for høyt eller for lavt i årene 2016-19 avhenger av lønns- og G-vekst korrigeret for selskapenes finansavkastning.

Status pr 31.12.2016

De overordnede netto pensjonsutgiftene i form av reguleringspremie, premieavvik og tilbakeført overkudd fra KLP og SPK ble 2,6 mill. kroner lavere enn budsjettert. Lønnsoppgjøret gav en merutgift på 0,3 mill. kroner mere enn budsjettert.

Utover det som går frem av oversikten over økte forventet statstilskudd knyttet ressurskrevende brukere med 2,6 mill. kroner. Dette innebærer at kommunen forventer å motta 2,6 mill. kroner mere enn det som var budsjettet i 2016.

Totalt sett ble det ett avvik mellom budsjett og regnskap på rammeområde 9 på 26,9 mill. kroner.

6. AVVIK MELLOM BUDSJETT OG REGNSKAP-INVESTERING

Investeringsregnskapet for 2016 er finansiert i henhold til budsjett. Finansieringen er nærmere beskrevet i regnskapsskjema 2A. Totalt er det medgått 175 millioner, og de største prosjektene for 2016 er nevnt i note 16. Dette dreier seg i hovedsak om: Spillvannsløsning mot Høvringen, sanering av 2 avløpsspumpestasjoner, kunstgressbane Kvål, kjøp av nye boliger, diverse investeringer Bygg og eiendom (tiltaksplan), ombygging av Hølonda Helsehus, og Flå skole. I regnskapsskjema 2B er alle enkelt prosjekt spesifisert.

Det ble avvik for enkelte prosjekter mellom tiltenkt bruk for inneværende år/budsjett og endelig regnskap. De største avvikene mellom regnskap og budsjett er forklart under:

Prosjekt	Prosjekt (T)	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Avvik 2016
1615	Utvidelse gravplass Flå	-	3 541 625	3 541 625
2336	Kjøp av kommunale boliger 2014	15 001 123	12 270 263	-2 730 860
2384	Kjøp av kommunale boliger 2015	11 846 119	8 400 000	-3 446 119
5442	Reservevann (samarb.m. Trondheim)	1 733 740	7 699 833	5 966 093
6009	Lundamo høydebasseng	2 412 651	6 549 894	4 137 243
6210	Spillvannsløsning mot Høvringen renseanlegg	8 649 419	19 693 257	11 043 838
6701	Nævsvegen - Utskifting/utbedring trebro	2 612 494	1 640 000	-972 494

Prosjekt 1615 – Utvidelse gravplass Flå

Grunnet langtidssykdom ble ikke prosjektet startet som planlagt. En tar sikte på å fullføre investeringen i utvidelsen i 2017.

Prosjekt 2336 – Kjøp av kommunale boliger 2014

Avvik mellom budsjett og regnskap skyldes økt bosetting av flyktninger og i etterkant familiegjenforeninger. Det ble bosatt flere flyktninger i siste kvartal enn beregnet. Dette skyldes variasjon i IMDis kvartalsvise anmodninger.

Prosjekt 2384 - Kjøp av kommunale boliger 2015

Avvik mellom budsjett og regnskap skyldes økt bosetting av flyktninger og i etterkant familiegjenforeninger. Det ble bosatt flere flyktninger i siste kvartal enn beregnet. Dette skyldes variasjon i IMDis kvartalsvise anmodninger.

Prosjekt 5442 – Reservevann (samarb.m.Trondheim)

Anlegget er stort sett ferdigstilt, men det gjenstår en del restarbeider slik som grunneierutbetalinger/skjønn, sluttokumentasjon og mindre restarbeider. Det er en usikkerhet om hvor mye som til enhver tid faktureres fra Trondheim, og dette forklarer avviket mellom budsjett og regnskap for året. Det er ikke overlevert en sluttprognose fra MeTroVann, men det er en forventning om at vedtatt bevilgning vil bli benyttet i 2017.

Prosjekt 6009 – Lundamo høydebasseng

Anlegget er stort sett ferdigstilt, og ble tatt i bruk i februar 2016. Det gjenstår mindre arbeid og planering rundt høydebassenget, som blir tatt til våren, samt erstatningsoppgjør med grunneiere. Anleggsrapporter er mottatt fra entreprenør. Vi holder oss godt innenfor budsjett. Går forhandlingene med grunneierne som forutsatt, så forventes en kostnad på ca. kr. 500.000.- før anlegget er avsluttet.

Prosjekt 6210 – Spillvannsløsning mot Høvringen renseanlegg

Prosjektet er fortsatt ikke ferdigstilt, og en del restarbeider gjenstår å fullføre. Mangler og restarbeider på Hølbekken avløpspumpestasjon er ikke avsluttet, samt det er en uavklart reklamasjonssak vedrørende deler av spillvannledningen. Det er en usikkerhet om hvor mye som til enhver tid faktureres fra Trondheim, og dette forklarer avviket mellom budsjett og regnskap for året. Det er ikke overlevert noen sluttprognose fra MeTroVann, men det er en forventning om at deler av restbeløpet ikke vil bli benyttet.

Prosjekt 6701 – Nævsvegen, utskiftning/utbedring trebro

Prosjektet skulle opprinnelig være ferdig i januar 2016, men pga. årstiden ble det vurdert som mest fornuftig å ta en vinterpause, og ta det resterende arbeidet våren 2016. Mye av kostnadene som skulle vært bokført i 2015 ble derfor overført til 2016. Prosjekter er ellers utført innen budsjetttrammen. Forventer en kostnad på ca. 20 000,- i 2017 for gjensåing av areal brukt til riggområde.

7. LIKESTILLING OG DISKRIMINERING

Politisk virksomhet:

I henhold til kommunelovens § 48 skal det redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene.

Rapportering på tilstand og tiltak i forhold til Likestilling og diskriminering er for 2016 rapportert på maler utarbeidet av KUN (Senter for Kunnskap og likestilling).

Likestillingsombudet har nå meddelt Melhus kommune at kommunens redegjørelse om likestilling og diskriminering tilfredsstiller ombudets krav til rapportering.

Under følger en tabell som viser hvilke utvalg som omfattes av likestillingsloven samt antall kvinner og menn og om likestillingsloven er ivaretatt:

UTVALG	Kvinner	Menn	Totalt	Ivaretatt
FORMANNSKAPET	5	6	11	Ja
KOMITE FOR OPPVEKST OG KULTUR	6	5	11	Ja
KOMITE FOR HELSE OG OMSORG	5	6	11	Ja
KOMITE FOR TEKNIKK OG MILJØ	5	6	11	Ja
ADMINISTRASJONSUTVALGET	5	4	9	Ja
RÅD FOR FUNKSJONSHEMMEDE	4	3	7	Ja
MELHUS ELDRERÅD	2	5	7	Nei
VALGNEMNDA	5	6	11	Ja
VALGSTYRET	5	6	11	Ja
KLAGENEMNDA	2	3	5	Ja
KONTROLLUTVALGET	3	2	5	Ja

Kravet i likestillingsloven er følgende:

§ 21. (Representasjon av begge kjønn i alle offentlige utvalg m.v.)

Når et offentlig organ oppnevner eller velger utvalg, styrer, råd, nemnder mv. skal begge kjønn være representert på følgende måte:

1. Har utvalget to eller tre medlemmer, skal begge kjønn være representert.
2. Har utvalget fire eller fem medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst to.
3. Har utvalget seks til åtte medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst tre.
4. Har utvalget ni medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst fire, og har utvalget flere medlemmer, skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent.

5. Reglene i nr. 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.

Det kan gjøres unntak fra reglene i første ledd når det foreligger særlige forhold som gjør det åpenbart urimelig å oppfylle kravene.

Reglene i denne paragraf gjelder ikke for utvalg m.v. som etter lov bare skal ha medlemmer fra direkte valgte forsamlinger.

For utvalg m.v. valgt av folkevalgte organer i kommuner og fylkeskommuner gjelder bestemmelsene i kommuneloven.

Som en ser av oversikten er likestillingsloven ivaretatt.

Administrativ virksomhet:

Likestillingsloven forbyr diskriminering på grunn av kjønn, graviditet og foreldrepermisjon.

Lovens formål: Kjønn - Fremme likestilling mellom kjønnene med særlig sikte på å bedre kvinnens stilling.

Det er nødvendig med bevisstgjøring rundt rekrutteringsprosessen. I bevisstgjøring med tanke på likestilling er det viktig med oppgradering av status for kvinnedominerte yrker, og at menn går inn i kvinnedominerte yrker.

I Melhus kommunes arbeidsgiverstrategi punkt 5.2.1 Likestilling går følgende fram:

"Melhus kommunes mål er at den beste kvalifiserte søker ansettes i ledige stillinger, uten noen form for diskriminering på grunn av kjønn, alder, funksjonshemming, religion eller etnisk opprinnelse.

Alle enheter skal tilstrebe å ha både mannlige og kvinnelige medarbeidere.

Kommunen legger vekt på at begge kjønn deltar i kommunens beslutningsprosesser og dermed setter preg på kommunes utvikling."

Diskrimineringsloven forbyr diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamming, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Lovens formål: Etnisitet, religion m.v. – fremme likestilling, sikre muligheter og rettigheter. Det er viktig med integrering av fremmedkulturelle kvinner og menn.

70 personer med annen etnisk bakgrunn har et arbeidsforhold i Melhus kommune.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven forbyr diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Loven stiller også krav om individuell tilrettelegging på arbeidsplassen.

Lovens formål: Nedsatt funksjonsevne – fremme likestilling for alle uavhengig av funksjonsevne. Bidra til nedbygging av samfunnskapte barrierer og hindre at nye skapes.

6. Alle nye bygg tar hensyn til universell utforming
7. Kommunen har IA avtalen der en tilrettelegger for de ansatte alt etter hvilken grad av funksjonshemming den ansatte har.

Arbeidsmiljøloven forbyr diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i fagforening, seksuell orientering og alder.

Kommunens kjønnsstatistikk - ansatte fordelt på kjønn (antall)

Kommunen totalt	MENN	KVINNER
Toppledelse	15	18
Mellomledelse	20	53
Høgskole (mer enn 4 år)	29	81
Høgskole (1-4 år)	50	331
Faglærte	71	447
Ufaglærte	19	183

Sektorer fordelt på kjønn (antall)

	MENN	KVINNER
Rammeområde 1 (administrasjon)	16	37
Rammeområde 2 (skole/barnehage)	99	446
Rammeområde 3 (helse og omsorg)	33	503
Rammeområde 4	15	86

(FaFo,Akt/beveg,LOTA)		
Rammeområde 5 (Areal, Teknisk, Bygg- eiendom)	68	79

Kommunens kjønnsstatistikk - ansatte fordelt på gjennomsnittslønn (kr.)

Kommunen totalt	MENN	KVINNER
Toppleidelse	763 933	781 950
Mellomledelse	572 717	576 299
Høgskole (mer enn 4 år)	529 251	531 179
Høgskole (1-4 år)	528 071	454 318
Faglærte	406 188	391 562
Ufaglærte	337 314	356 011

Sektorer fordelt på lønn (kr.)

	MENN	KVINNER
Rammeområde 1	654 705	553 476
Rammeområde 2	501 526	451 290
Rammeområde 3	391 236	397 266
Rammeområde 4	466 383	490 549
Rammeområde 5	474 816	432 648

Kommunens kjønnsstatistikk - hel- og deltid

	MENN	KVINNER
100% (heltid)	184	469
99-81%	8	86
80-61%	12	206
60-35%	13	201
35% >	14	168

Kommunens kjønnsstatistikk - fravær

	MENN	KVINNER
Permisjon med lønn	66	236
Foreldrepermisjon	15	55
Fravær syke barn	70	311
Omsorgspermisjon uten lønn	0	0
Eget sykefravær, egenmelding	139	744
Eget sykefravær, sykemelding	35	385

Eget sykefravær totalt

	MENN	KVINNER	Menn %	Kvinner %
Rammeområde 1	17	53	2,0	5,9
Rammeområde 2	79	507	5,2	8,2
Rammeområde 3	11	235	3,9	12,7
Rammeområde 4	5	28	6,1	7,0
Rammeområde 5	12	31	2,4	5,9

Kompetanseheving

	MENN	KVINNER
Antall personer med lønn	15	95
Antall personer uten lønn	Ingen stat.	Ingen stat.

Kommunens kjønnsstatistikk - ekstra aktivitet på jobb

	MENN	KVINNER
Overtidstimer	3722	12194

Bruk av seniortiltak – uttak av seniortillegg

	MENN	KVINNER
Rammeområde 1	9	2
Rammeområde 2	4	28
Rammeområde 3	0	33
Rammeområde 4	2	5
Rammeområde 5	6	6

Tiltak og rapportering av tiltak: Likestilling og diskriminering

Melhus kommune hadde i 2012 gjennomgang av likestillingsarbeidet i kommunen sammen med representanter fra Likestillingsombudet. Kommunen deltok deretter i prosjektet «Likestilte kommuner» i regi av Likestillingsombudet der det ble gjennomført to prosjekter i perioden 2012-2014. Prosjektet ble avsluttet høsten 2014 med en nasjonal likestillingskonferanse. Som resultat av prosjektet ble det utarbeidet forslag til likestillings – og ikke-diskrimineringstiltak som ble vedtatt i administrasjonsutvalget i 2015.

Forankring av likestillingsarbeidet:

Status:	Implementeres fortløpende
Bakgrunn:	Reglement for Administrasjonsutvalget i Melhus kommune.
Mål:	Utarbeide tiltak for likestilling og mot diskriminering innen hovedområdene lønn, arbeidstid og rekruttering
Målgruppe:	Alle ansatte
Forankring:	Administrasjonsutvalget
Ansvarlig for gjennomføring:	Politikere og ledere

Rekruttering og forfremmelser:

Status:	Implementeres gjennom den daglige driften
Bakgrunn:	Kvalitetssikre at all rekruttering foretas uten noen form for diskriminering
Mål:	Melhus kommunes mål er at den beste kvalifiserte søker ansettes i ledige stillinger, uten noen form for diskriminering på grunn av kjønn, alder, funksjonsevne, religion eller etnisk opprinnelse. Alle enheter skal tilstrebe og ha både mannlige og kvinnelige medarbeidere. Kommunen legger vekt på at begge kjønn deltar i kommunens beslutningsprosesser og setter preg på kommunens utvikling
Målgruppe:	Ansatte og ledere
Forankring:	Vedtatt i kommunens Arbeidsgiverstrategi
Ansvarlig for gjennomføring:	Ledere på alle nivå

Opplæring og kompetanseutvikling:

Status: Igangsett
Bakgrunn: Ikke økonomisk mål nr. 1.2.09 i Økonomi- og handlingsplanen «Utvikle kommunens strategiske kompetanseutvikling med fokus på leder- og medarbeiderskap, samt fagutvikling. Det å utvikle en lærende organisasjon vil være sentralt i dette arbeidet.»
Mål: Alle ansatte, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet får muligheter til opplæring og kompetanseheving
Målgruppe: Alle ansatte
Forankring: Arbeidsgiverstrategi, Økonomi- og handlingsplan 2017-2020
Ansvarlig for gjennomføring: Ledere

Tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne:

Status: Gjennomføres etter individuelle behov
Bakgrunn: Vanskelig og finne annet egnet arbeid. Beholde ansatte lengre.
Mål: Beholde flere ansatte med nedsatt funksjonsevne i arbeid, forhindre slitasje og nedsatt funksjonsevne Instruere i ergonomi/ta i bruk aktuelle hjelpemidler ved aktuelle enheter
Målgruppe: Alle ansatte
Forankring: Vedtatt i arbeidsmiljøutvalget
Ansvarlig for gjennomføring: Ledere, bedriftshelsetjeneste

Språklig tilrettelegging:

Status: Gjennomført i 2013-2016
Bakgrunn: Basiskompetanse i arbeidslivet
Mål: Øke språkforståelse, tallforståelse og IKT kompetanse
Målgruppe: Ansatte med behov uavhengig av etnisitet
Forankring: Ledere i aktuelle enheter
Ansvarlig for gjennomføring: Administrasjon i samarbeid med Vekst Melhus og VOX

Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og andre omsorgsoppgaver:

Status: Gjennomføres som rutine og etter registrerte behov
Bakgrunn: Høyt sykefravær blant gravide
Mål: Redusere og forebygge fravær blant gravide
Målgruppe: Gravide, alle ansatte
Tiltak: Det er innført obligatoriske samtaler med alle gravide gjennom trekantsamtaler mellom leder, den gravide og bedriftshelsetjenesten. Hensikten er å skape trygghet og avklare spesielle behov rundt den gravides arbeidsutførelse. Samtalene skal som hovedregel gjennomføres innen første tredel av svangerskapet. Ammepermisjon er innarbeidet i permisjonsreglementet. Alle ansatte har anledning til fravær pga barns sykdom eller andre omsorgsoppgaver
Forankring: Vedtatt tiltak under IA mål. Lov og avtaleverk
Ansvarlig for gjennomføring: Nærmeste leder

Tiltak mot trakassering og diskriminering:

Status: Iverksatt.
Bakgrunn: Følge opp Arbeidsmiljølovens bestemmelser om gjengjeldelse som følge av varsling. Vedtatt egne retningslinjer og etablert eget varslingssekretariat
Mål: Avdekke uønskede forhold, vedtatt varslerordning
Målgruppe: Alle ansatte

Forankring: Vedtatt i Administrasjonsutvalget
Ansvarlig for gjennomføring: Ledere, personalsjef

Seniorpolitikk:

Status: Iverksatt
Bakgrunn: Nasjonalt IA-mål om å øke avgangsalder for arbeidstakere over 50 år
Mål: Utsette avgangsalder. Bidra til bedre helse hos seniorer. Forlenge yrkesaktiviteten for personer over 50 år. Forbedre fysisk helse gjennom å stimulere til trening og økt fysisk aktivitet. Begrense belastningsskader ved å utforme arbeidsplasser som minsker ensformig arbeid

Målgruppe: Seniorer

Tiltak: Trim og treningstilbud i kommunal regi. Samarbeid med treningssenter om rabatterte tilbud til ansatte. Økonomisk godtgjørelse eller uttak av ekstra feriedager for ansatte etter fylte 62 år. Milepælssamtaler skal gjennomføres årlig for alle ansatte over 57 år, systematisert som et eget tema i den ordinære medarbeidersamtalen for denne gruppen ansatte

Forankring: Administrasjonsutvalg

Ansvarlig for gjennomføring: Ledere

Likelønn:

Status: Igangsatt
Bakgrunn: Kvalitetssikre at lønnsutviklingen skjer uavhengig av kjønn eller etnisk bakgrunn

Mål: Medarbeidere i Melhus kommune skal oppleve konkurransedyktig og kjønnsnøytral avlønning. Avlønning basert på kvalifikasjoner, innsats og oppnådde resultat. Lønnspolitikken skal fremme og ivareta likestilling mellomkjønnene, hindre diskriminering, og bidra til at lønnsutviklingen bygger på objektive kriterier

Målgruppe: Alle ansatte

Forankring: Vedtatt i kommunens Arbeidsgiverstrategi og i lokal lønnspolitikk.

Ansvarlig for gjennomføring: Virksomhetsledere

Arbeidstid:

Status: Planlagt

Bakgrunn: Kommunen har et relativt stort antall deltidsansatte og det er utredet tiltak for å redusere ufrivillig deltid.

Mål: Reduksjon av antall ansatte i uønsket deltid. Kommunen har fortsatt ansatte som arbeider uønsket deltid. Det arbeides med forslag til alternative arbeidstidsordninger med formål reduksjon av uønsket deltid.

Målgruppe: Ansatte med uønsket deltid

Tiltak: Arbeidsgruppe er dannet for å utrede temaet og foreslå tiltak

Forankring: Kommuneplanens samfunnsdel, ledelsen

Ansvarlig for gjennomføring: Ledere, arbeidstakerorganisasjoner

8. ETISK STANDARD

Kommunen er pålagt å gi en redegjørelse for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard i kommunen.

Melhus kommunestyre vedtok i møte 21.09.2010 Etiske retningslinjer for Melhus kommune.

Retningslinjene er godt innarbeidet ute på den enkelte virksomhet etter en omfattende gjennomgang i rådmannens ledermøte. Alle nye ansatte får utlevert retningslinjene når de starter i kommunen.

9. INTERNKONTROLL

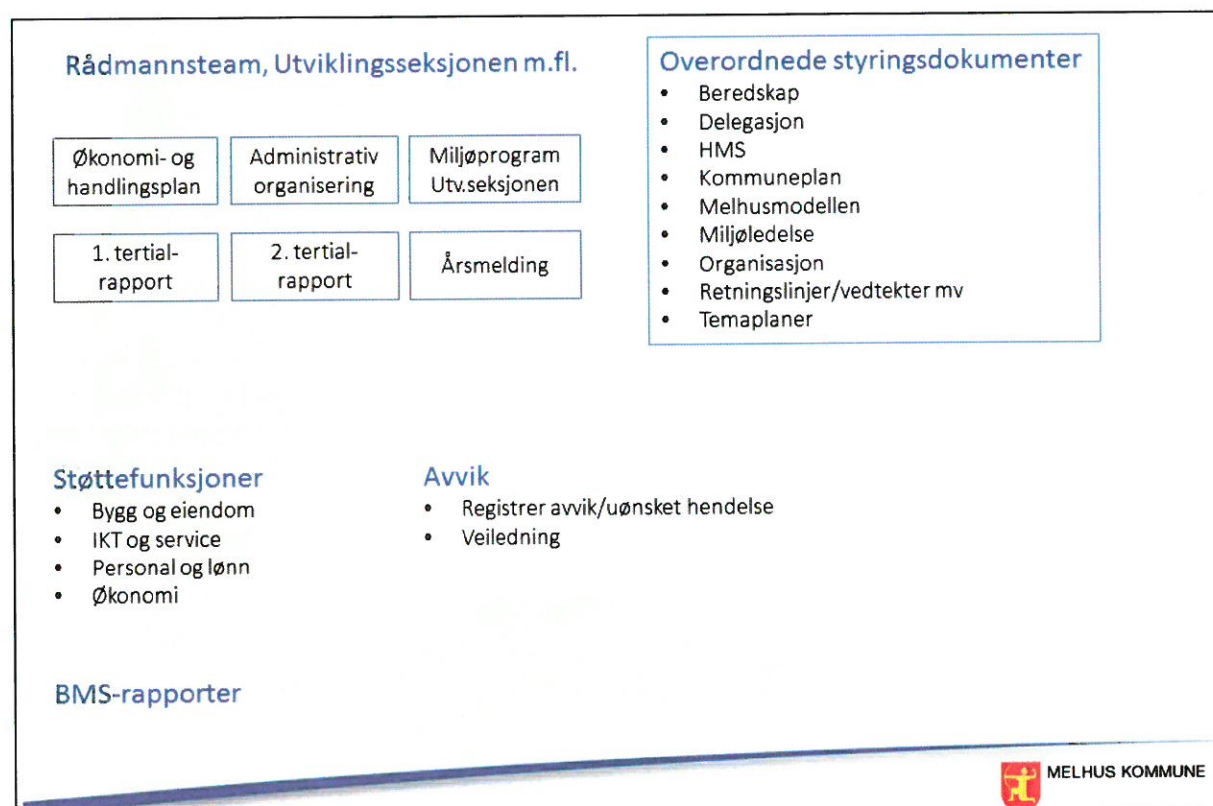
Kravet om internkontroll i kommunene er forankret i kommunelovens § 23.2, der det heter som følger:

”Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges frem for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.”

I kommuneloven § 48 nr. 5 innføres det krav om rapportering om internkontrollen i årsberetningen til kommunen.

Melhus kommune bruker i dag EQS som elektronisk kvalitetssystem – Extend Quality System. Inngangssidene er tilpasset de enkelte virksomhetsområder – se eksempel under:

Systemet kan beskrives slik:

Omfang:

- Inneholder kvalitets- og styringsdokumenter på overordnet nivå og virksomhetsnivå
- Avvikssystem for alle virksomheter er bygd opp i EQS
- Målstyring (BMS) - rapportering på ikke-økonomiske mål/tiltak, investeringsprosjekt og regnskapsstatus gjøres i EQS

EQS har funksjonalitet som sikrer at:

- Brukeren benytter gyldig versjon av et dokument.
- Alle relevante dokumenter er tilgjengelige.
- Alle dokumenter som benyttes er godkjent av riktig autoritet.
- Dokumenter blir oppdatert eller vurdert oppdatert til riktig tid.
- Prosessen med utarbeiding, høring og godkjenning av dokumenter skjer effektivt og med minst mulig manuelt arbeid for brukerne.
- Alle historiske revisjoner av dokumenter, fra det tidspunkt EQS ble tatt i bruk, er tilgjengelige.
- Ansvar for oppdatering og godkjenning er klart definert.
- Dokumenter i systemet kan knyttes til andre dokumenter og ressurser på internett.
- Avvik/uønskede hendelser sikres en behandling.
- Alle avvik/uønskede hendelser dokumenteres.
- Avviksstatstikk kan gi god dokumentasjon og være et nyttig verktøy i arbeidet med å forebygge avvik.
- Rapportering på mål og tiltak i økonomi- og handlingsplanen gjøres tertialvis, og sikrer at ledere og alle ansatte har lett tilgjengelig status via EQS. Regnskapsstatus rapporteres månedlig.
- Rapportering fra EQS er grunnlaget for rapportering til politisk nivå ved tertialrapportering og årsmelding.

Kvalitetsstyringssystemet ligger tilgjengelig på Melhus kommunes intranettside og er tilgjengelig for alle ansatte.

Utvikling av internkontrollsystemet

Det ble i 2016 utført ei kartlegging av internkontrollsystemet i Melhus kommune. Den pekte på noen forbedringsområder, og i økonomi- og handlingsplanen for 2017 - 2020 er følgende mål/tiltak vedtatt:

Bedre internkontrollen ved å:

- sikre god kunnskap om dokumenthåndtering og at all saksbehandling arkiveres
- sikre informasjonssikkerhet i hele organisasjonen
- sikre årlige vernerunder med dokumentasjon i EQS
- sikre at rutiner/viktig dokumentasjon er lagt inn i EQS

Det rapporteres tertialvis på disse tiltakene.

